

به نام خدا

آزمایشگاه فیزیک ۲

فاطمه صداقت
(physics2_lab)

جلسه اول - مقدمه و آزمایش تعیین مقاومت درونی منبع تغذیه

دانشگاه صنعتی امیرکبیر
(پلی تکنیک تهران)

دانشکده مهندسی انرژی و فیزیک

۳	..... مقدمه .....
۵	..... آزمایش ۱: تعیین مقاومت درونی منبع تقدیم .....
۷	..... آزمایش ۲: تعیین مقاومت درونی ولتمتر .....
۹	..... آزمایش ۳: تحقیق قوانین کریشهف .....
۱۲	..... آزمایش ۴: پل وتسون .....
۱۶	..... آزمایش ۵: خازن ۱ .....
۲۱	..... آزمایش ۶: خازن ۲ .....
۲۶	..... آزمایش ۷: اسیلوسکوپ .....
۳۴	..... آزمایش ۸: تحقیق قانون القای فارادی .....
۳۸	..... آزمایش ۹: اندازه گیری میدان مغناطیسی زمین .....
۴۲	..... آزمایش ۱۰: مگنتومتر .....

دستور کار آزمایشگاه فیزیک ۲

تهیه و تنظیم:
مهرداد صالحیان
سید محسن حسینی

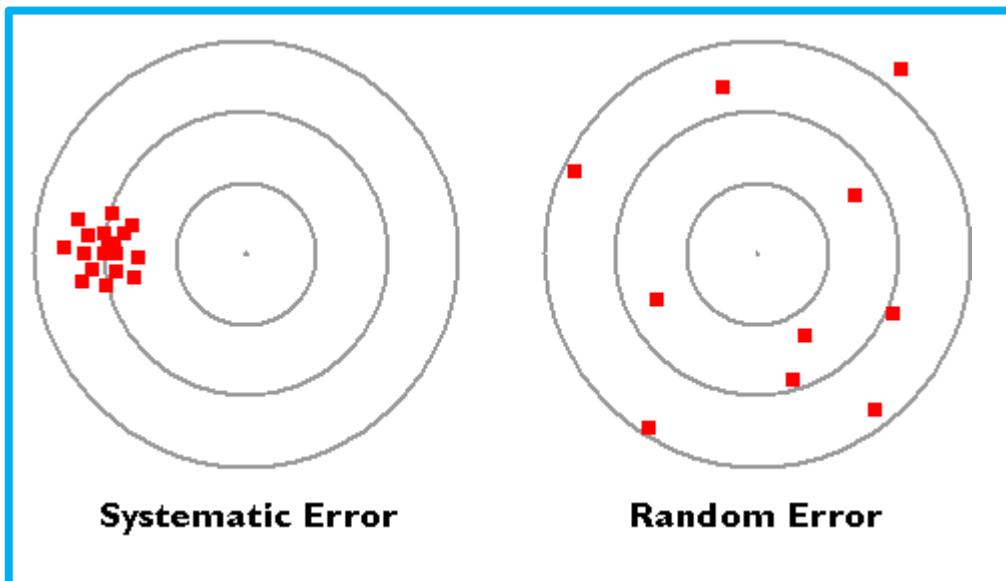
سال تحصیلی ۹۷-۹۶

محاسبه خطای:

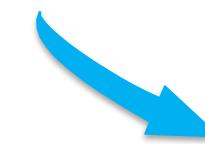
تعريف خطای: اختلاف مقدار واقعی با مقدار اندازه گیری شده بعنوان خطای تعریف می شود.

خطای سیستماتیک: از عدم کالبیره بودن دستگاه اندازه گیری ناشی می شود. **دسته بندی خطای:**

خطای تصادفی: بصورت تصادفی و بدون هیچ الگویی تکرار می شود.

$$X = X \pm \Delta X$$

$$X - \Delta X < X < X + \Delta X$$

خطای آزمایشگر

برای کاهش این خطا، آزمایش را چندین بار تکرار می‌کنیم. سپس میانگین مقادیر به دست آمده اعلام می‌گردد. خطای آزمایش عبارت است از تفاوت مقدار اندازه گیری شده x_i با مقدار میانگین $\bar{x}$.

X
X_1
X_2
X_3
X_4
X_5
X_6
X_7

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=0}^n X}{n}$$

$$\Delta X = |\bar{X} - X_i|$$

میانگین

خطای مطلق

خطای نسبی

$$\frac{\Delta X}{\bar{X}}$$

$$\frac{\Delta X}{\bar{X}} \times 100$$

درصد خطای نسبی

خطای مطلق به روش لگاریتمی:

می دانیم که اگر $x = \ln a$ باشد، مقدار دیفرانسیل آن برابر است با :

$$dx = d(\ln a) = \frac{da}{a}$$

$$X = \left(\frac{a}{b}\right) * R == \ln == \ln(X) = \ln\left(\frac{a}{b}\right) + \ln(R) == \ln(X) = \ln(a) - \ln(b) + \ln(R)$$

$$\Rightarrow \frac{d(X)}{X} = \frac{d(a)}{a} - \frac{d(b)}{b} + \frac{d(R)}{R}$$

علامت دیفرانسیل را به Δ تبدیل می کنیم.

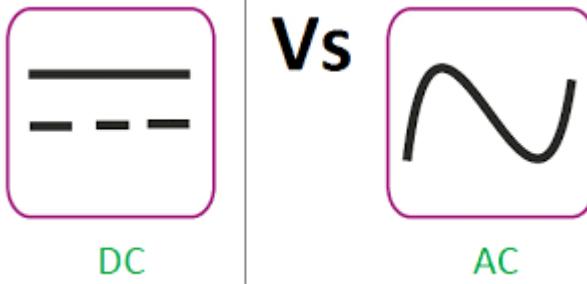
$$\frac{\Delta(X)}{X} = \frac{\Delta(a)}{a} + \frac{\Delta(b)}{b} + \frac{\Delta(R)}{R}$$

خطای نسبی

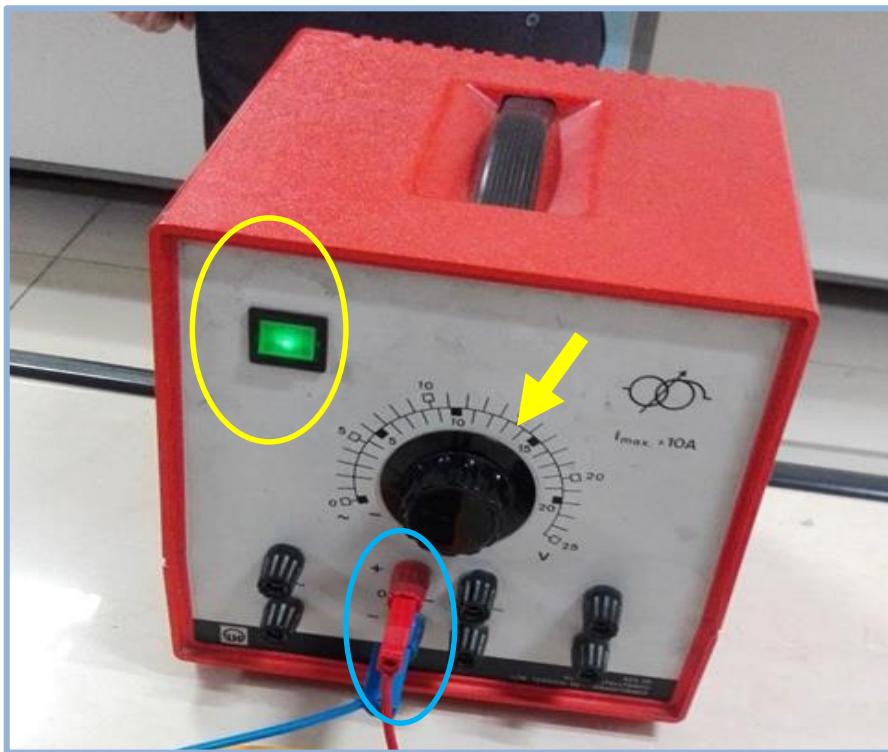
$$\Delta(X) = X \left(\frac{\Delta(a)}{a} + \frac{\Delta(b)}{b} + \frac{\Delta(R)}{R} \right)$$

خطای مطلق

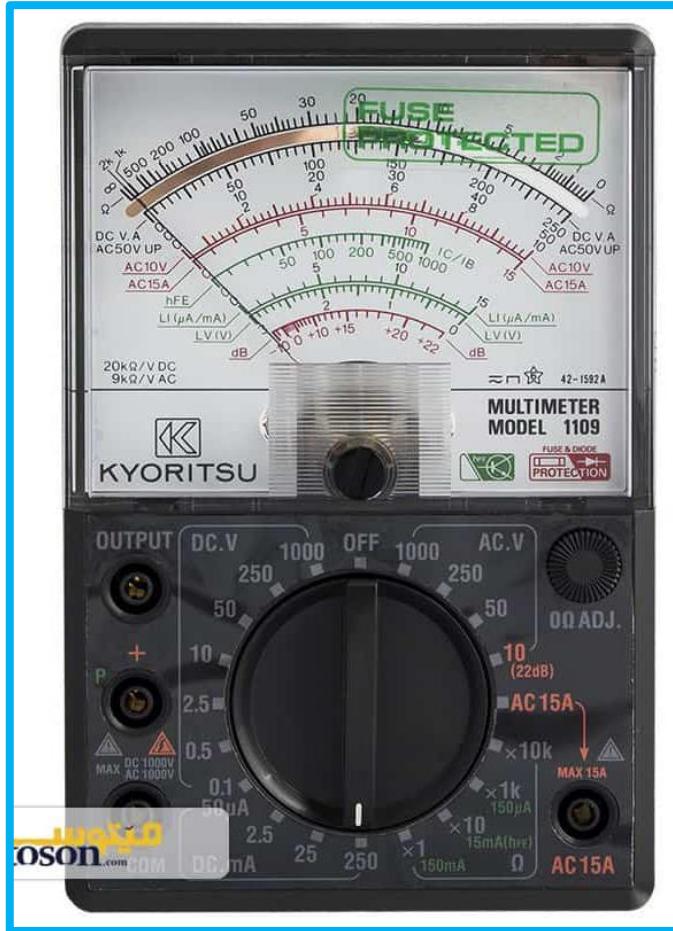
آشنایی با برخی وسایل مورد استفاده در این آزمایش:

منبع تغذیه

آشنایی با برخی وسایل مورد استفاده در این آزمایش: مولتی متر(آوومتر)

اندازه‌گیری کمیت‌هایی مانند:
شدت جریان
ولتاژ
 مقاومت
ظرفیت خازن
 دما

آشنایی با برخی وسایل مورد استفاده در این آزمایش: مولتی متر(آوومتر)

آشنایی با برخی وسایل مورد استفاده در این آزمایش: مولتی متر(آوومتر)

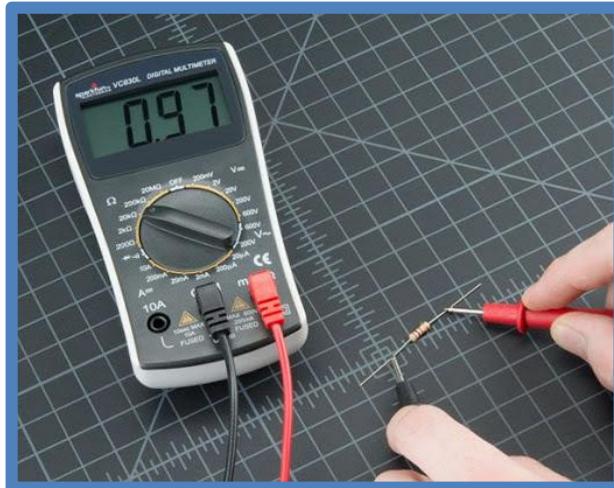
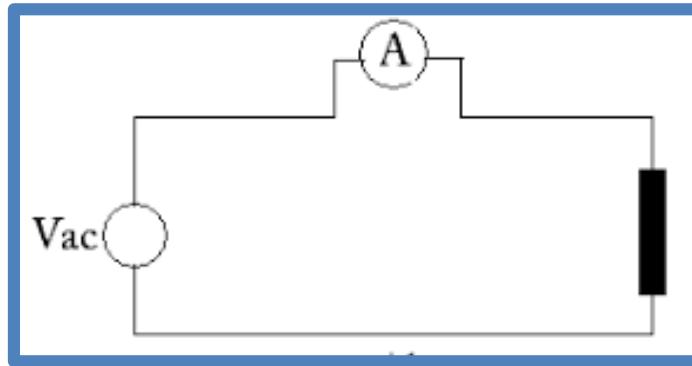
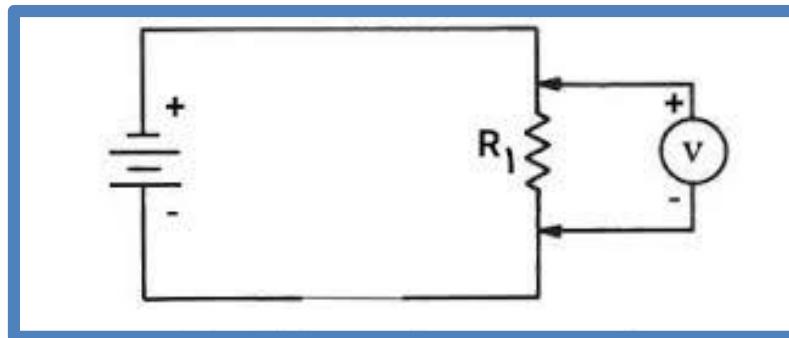

نحوه قرار گیری در مدار:

کمیت هایی مانند:

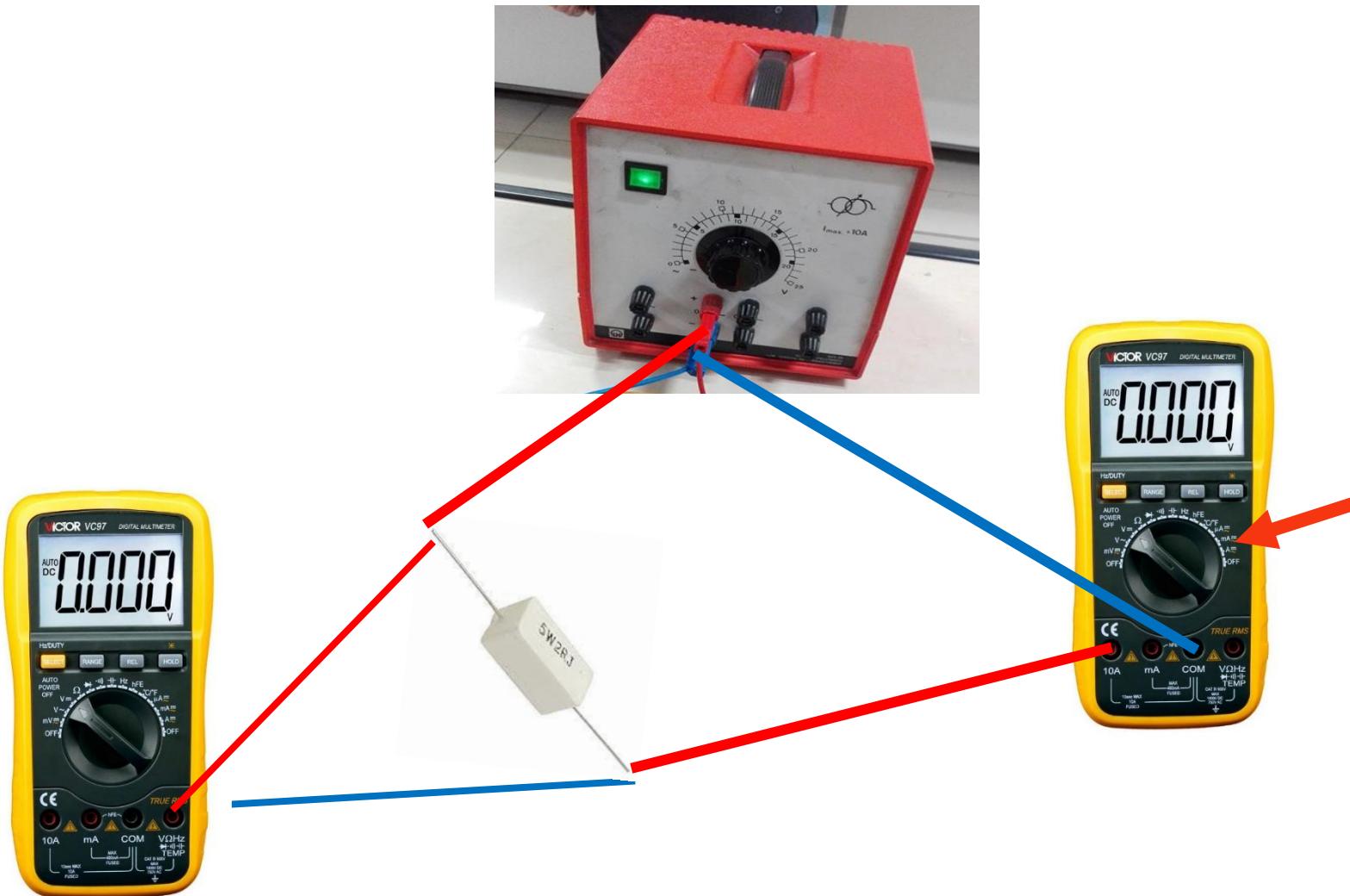
.....چرا؟	در مدار به صورت <u>سری</u>	(COM with A or mA)	جریان
.....چرا؟	در مدار به صورت <u>موازی</u>	(COM with V)	ولتاژ
	در مدار به صورت <u>موازی</u>	(COM with Ω)	مقاومت
	در مدار به صورت <u>موازی</u>	(COM with - -)	ظرفیت خازن
	در مدار به صورت <u>موازی</u>	(COM with TEMP)	دما
			..... و

آشنایی با برخی وسایل مورد استفاده در این آزمایش: مولتی متر(آوومتر)

- ❖ ولت متر در مدار به صورت موازی بسته می شود.
- ❖ آمپر متر در مدار به صورت سری بسته می شود.
- ❖ برای اندازه گیری مقاومت، باید مقاومت خارج از مدار باشد.

آشنایی با برخی وسایل مورد استفاده در این آزمایش: مولتی متر(آوومتر)

آشنایی با برخی وسایل مورد استفاده در این آزمایش:

مقاومت

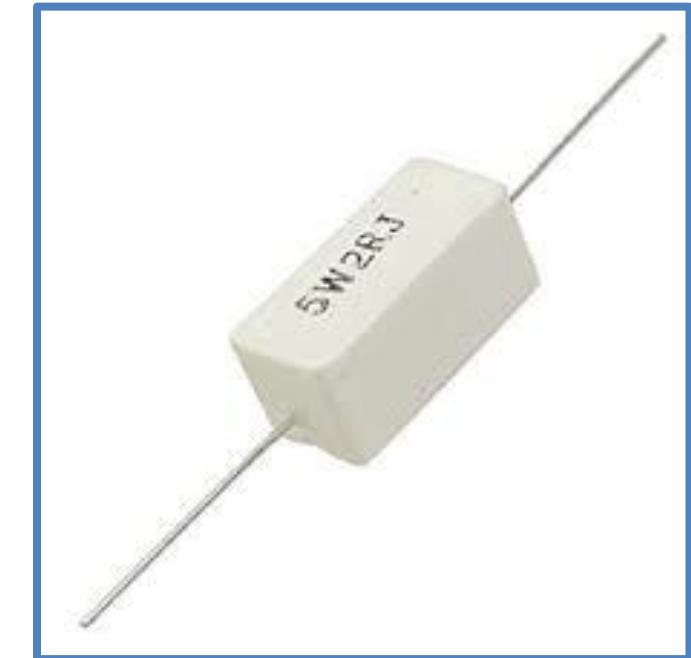
أنواع مقاومت

مقاومة ثابت

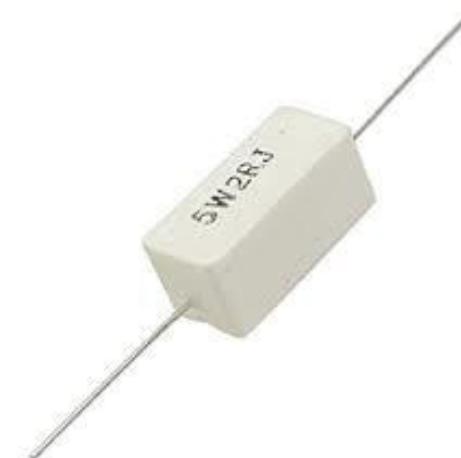
مقاومة متغیر

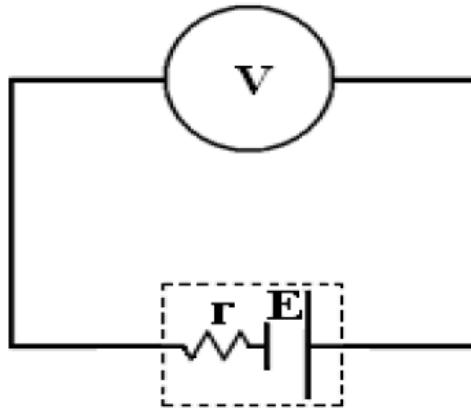
آزمایش 1 : تعیین مقاومت درونی منبع تغذیه

هدف آزمایش: اندازه گیری مقاومت درونی منبع تغذیه

وسایل مورد نیاز: منبع تغذیه DC، ولتمتر، مقاومت های زیر 10 اهم، سیم های رابط

تئوری آزمایش:

شکل ۱: تعیین نیروی محرکه منبع تغذیه

$$E = V + rI$$

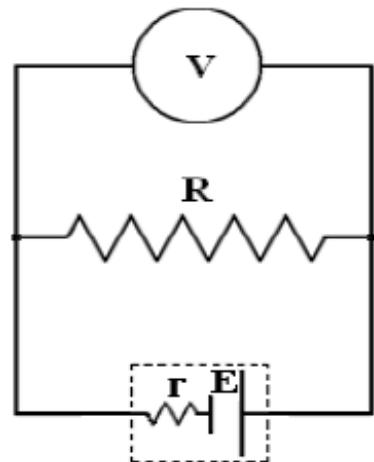
$$\begin{cases} I = 0 \\ r = 0 \end{cases} \longrightarrow$$

$$E = V$$

بنابراین برای تنظیم نیرو محرکه منبع کافی است، دو قطب منبع را با ولت متر متصل کنیم.

تئوری آزمایش:

بنابراین با کمک مدار قبل نمی‌توانیم مقدار مقاومت داخلی را تعیین کنیم. پس از یک مقاومت دیگر مطابق شکل زیر کمک می‌گیریم:

شکل 2: مدار مقاومت درونی منبع تغذیه

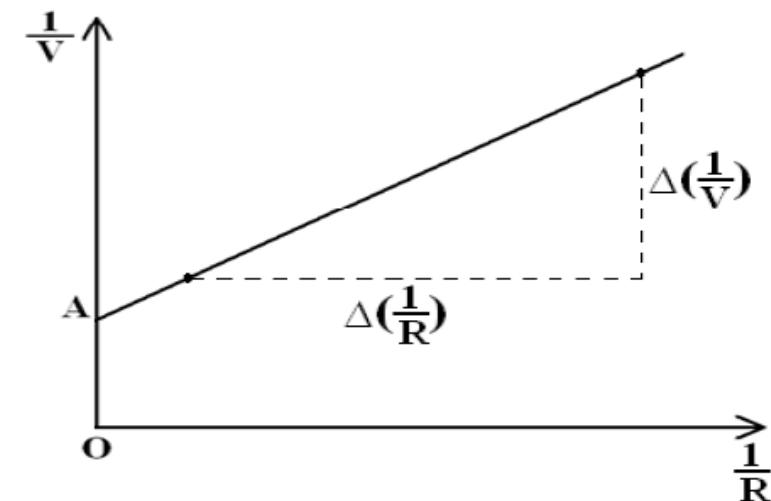
$$E = (r + R)I$$

$$E = V + r \left(\frac{V}{R} \right)$$

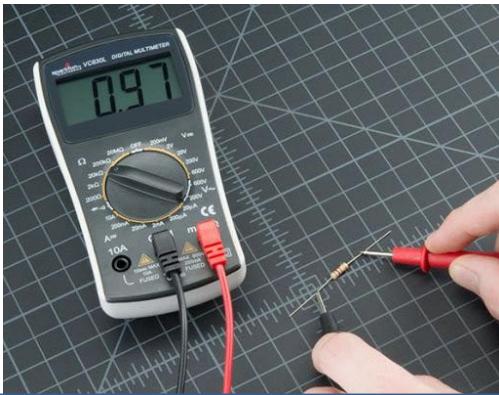
$$I = \frac{V}{R}$$

$$\frac{1}{V} = \frac{1}{E} + \left(\frac{r}{E} \right) \frac{1}{R}$$

$$y = ax + b$$

شکل 3: منحنی $\frac{1}{V}$ بر حسب $\frac{1}{R}$

۱- اندازه گیری مقدار مقاومت با استفاده از آوومتر.

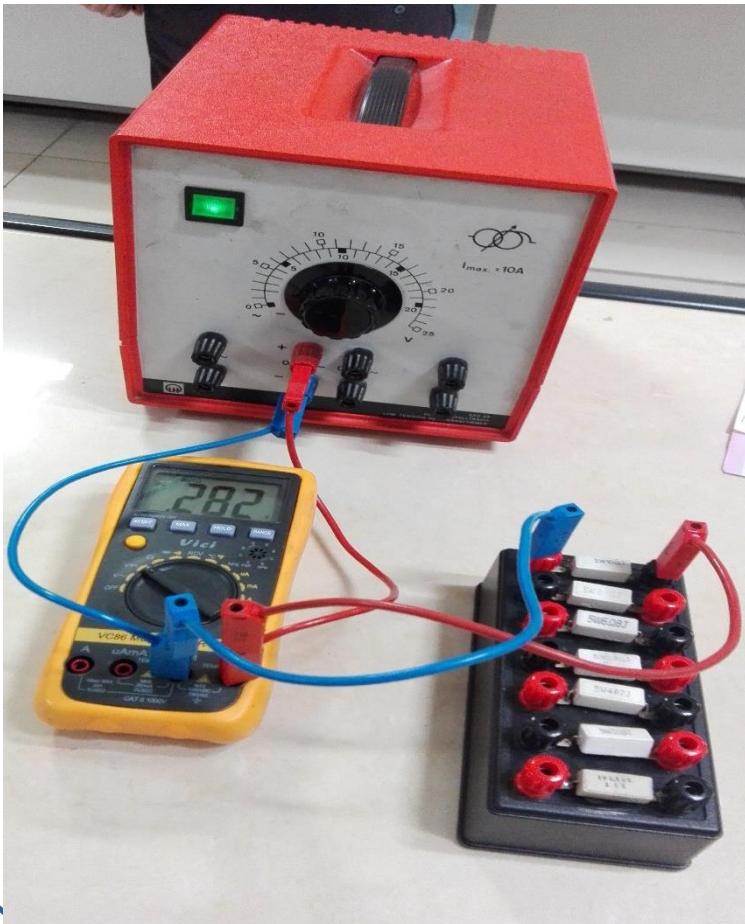

۲- تنظیم نیرو محرکه منبع تغذیه با استفاده از ولت متر.

شرح آزمایش:

۳- مدار شکل ۲ را بیندید و سپس با استفاده از داده‌های داده شده جدول را کامل کنید. و در نهایت نمودار مربوطه را رسم کنید.

$R(\Omega)$	$V(V)$	$\frac{1}{V} \text{ (آم)}^{-1}$	$\frac{1}{R} \text{ (آم)}^{-1}$	$r(\Omega)$	$\bar{R} \pm \Delta R$
10.0	0.283				
8.2	0.261				
6.8	0.233				
5.6	0.209				
4.7	0.190				
3.9	0.169				
3.3	0.157				

$\frac{1}{V} \text{ (آم)} \uparrow$

با تشکر از
توجه شما

